

Bruksela, 7 czerwca 2024 r.
(OR. en)

10793/24

SOC 432
EMPL 250
ECOFIN 652
EDUC 203

NOTA

Od:	Komitet ds. Zatrudnienia
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wdrażanie zalecenia w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy – najważniejsze postulaty Komitetu ds. Zatrudnienia – <i>Zatwierdzenie</i>

Delegacje otrzymują w załączeniu najważniejsze postulaty Komitetu ds. Zatrudnienia dotyczące wdrożenia zalecenia Rady z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy (Dz.U. C 67 z 20.2.2016, s. 1–5); postulaty te mają zostać zatwierdzone przez Radę (EPSCO) na jej posiedzeniu 20 czerwca 2024 r.

Załącznik 1: Wnioski dla poszczególnych krajów zamieszczono w ADD 1 do dok. 10793/24.

Załącznik 2: Dane zebrane do celów monitorowania zalecenia w sprawie osób długotrwale bezrobotnych: kompletne wyniki za 2022 r. znajdują się w ADD 2 do dok. 10793/24.

Załącznik 3: Streszczenia kart państw członkowskich znajdują się w ADD 3 do dok. 10793/24.

**Przeglądy Komitetu ds. Zatrudnienia dotyczące realizacji
zalecenia Rady w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych
na rynku pracy**

Najważniejsze postulaty Komitetu ds. Zatrudnienia skierowane do Rady

1. WPROWADZENIE

Komitetowi ds. Zatrudnienia (EMCO) powierzono monitorowanie postępów w realizacji zalecenia Rady w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy.

Od 2016 r., po każdym przeglądzie, Rada (EPSCO) zatwierdza najważniejsze postulaty Komitetu Zatrudnienia będące wynikiem monitorowania przez ten komitet wspomnianego zalecenia Rady. W październiku 2022 r. najważniejsze postulaty EMCO skupiały się na postępach poczynionych przez państwa członkowskie, a dodatkowo omawiały trzy kluczowe aspekty zapewniania szkoleń osobom długotrwale bezrobotnym: zasięg, finansowanie i zarządzanie.

Piąty przegląd realizacji zalecenia Rady odbył się w dniach 11–12 kwietnia 2024 r. w Brukseli i został przeprowadzony przez grupę ds. analizy polityki utworzoną w ramach Komitetu Zatrudnienia (EMCO PAG). Oprócz omówienia zakresu, w jakim państwa członkowskie uwzględniły wytyczne zawarte w zaleceniu Rady, w ramach przeglądu w 2024 r. przeanalizowano postępy poczynione przez państwa członkowskie w **rozwijaniu/uruchamianiu partnerstw z pracodawcami i innymi odpowiednimi podmiotami/zainteresowanymi stronami na szczeblu lokalnym** w celu ułatwienia integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy.

Zanim przegląd został rozpoczęty, **państwa członkowskie wypełniły kwestionariusz samooceny mający na celu określenie stopnia, w jakim zrealizowały zalecenie Rady**, i koncentrujący się na czterech kluczowych obszarach działania: a) rejestracja osób długotrwale bezrobotnych; b) koordynacja w ramach punktu kompleksowej obsługi; c) zawieranie umów w sprawie integracji na rynku pracy; oraz d) zaangażowanie zainteresowanych stron ze szczególnym **uwzględnieniem partnerstw**.

Niniejsze najważniejsze postulaty opierają się na wynikach tego przeglądu, a w załącznikach przedstawiono wnioski dla poszczególnych krajów, wyniki zbierania danych i streszczenia kart państw członkowskich. Do niniejszego dokumentu załączono również wyniki zbierania danych z 2023 r. w podziale na państwa członkowskie, poprzedzone podsumowaniem najważniejszych wyników na szczeblu UE.

2. OSIĄGNIĘTE POSTĘPY

Od wzrostu w 2021 r. liczba osób długotrwale bezrobotnych w UE nadal spadała i w 2022 r. osiągnęła poziom poniżej 5 mln, przy czym wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych zmniejszył się o ponad połowę od ostatniej zwyżki w 2013 r. (z 5,3 % do 2,3 %). Udział osób długotrwale bezrobotnych w całkowitej liczbie osób bezrobotnych zmniejszył się również do 43,5 %, czyli wyniósł prawie 6 punktów procentowych mniej niż w 2013 r.

A. REJESTRACJA

Od czasu pandemii COVID-19 państwa członkowskie kładą coraz większy nacisk na cyfryzację usług (rejestracja online, wsparcie online itp.). Osoby długotrwale bezrobotne, zwłaszcza te o niższych umiejętnościach w zakresie ICT, nadal napotykają jednak na wyzwania w zakresie dostępu do e-usług. Publiczne służby zatrudnienia nadal zalecają zatem kontakty bezpośrednie, które przynoszą lepsze rezultaty w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.

Wiele państw członkowskich wdrożyło działania informacyjne zachęcające do rejestrowania się nieaktywnych zawodowo osób dorosłych (większość państw członkowskich od czasu pandemii COVID-19 rozszerza początkową rejestrację wielokanałową, np. poprzez e-usługi, kontakt bezpośredni, telefoniczny lub media społecznościowe). Niemniej jednak państwa członkowskie, w których występują znaczne dysproporcje regionalne, nadal stoją przed wyzwaniami.

Mimo silnych zachęt wprowadzonych przez większość państw członkowskich, opóźnia się rejestracja krzyżowa między publicznymi służbami zatrudnienia a służbami socjalnymi. Skuteczne wdrożenie rejestracji krzyżowej mogłoby ułatwić identyfikację najbardziej krytycznych sytuacji i spraw, którymi należy się zająć. Pozytywnym aspektem jest to, że państwa członkowskie wdrażają coraz więcej przepisów zniechęcających do wyrejestrowywania się po wyczerpaniu świadczeń dla bezrobotnych i świadczeń socjalnych.

B. POJEDYNCZY PUNKT KONTAKTOWY

We wszystkich państwach członkowskich szeroko wdrażane jest ustalenie pojedynczego punktu kontaktowego dla każdego beneficjenta umowy o integracji zawodowej, a także przydzielanie każdej osobie długotrwale bezrobotnej pracownika zajmującego się jego sprawą. W wielu państwach członkowskich zwiększono zdolność pojedynczych punktów kontaktowych do gromadzenia indywidualnych informacji na potrzeby sporządzania indywidualnych ocen dla wszystkich osób poszukujących pracy.

Wzrósł również zakres cyfryzacji usług dla bezrobotnych. Stwierdzono jednak brak wymiany informacji i danych, co utrudnia postępy lub obniża jakość usług. Należy wzmocnić koordynację między centralnymi i lokalnymi publicznymi służbami zatrudnienia i gminami oraz wzmocnić mechanizmy przekazywania/wymiany między usługodawcami istotnych informacji na temat ofert zatrudnienia, możliwości szkoleniowych i usług dostępnych dla każdej osoby długotrwale bezrobotnej. Wiele państw członkowskich nadal ma problem z ustanowieniem odpowiedniej formy wymiany i przekazywania informacji przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (RODO).

C. UMOWY W SPRAWIE INTEGRACJI NA RYNKU PRACY

Umowy o integracji na rynku pracy lub ich odpowiedniki są wdrażane w większości państw członkowskich od 2018 r., ale nadal są rozwijane.

Poprawiono realizację działań następujących po przeprowadzeniu ocen, w tym udzielanie wskazówek i informacji na temat ofert pracy i możliwości wsparcia, a także regularne monitorowanie i aktualizowanie umów w sprawie integracji oraz wprowadzanie działań umożliwiających regularny przegląd postępów w reintegracji osób poszukujących pracy. Wymiana informacji na temat osób długotrwale bezrobotnych między organizacjami zaangażowanymi w umowy o integracji na rynku pracy pozostaje jednak stosunkowo niska, zwłaszcza wśród partnerów publicznych i prywatnych.

D. ZAANGAŻOWANIE ZAINTERESOWANYCH STRON

Chociaż wraz z rozwojem usług skierowanych do przedsiębiorców poczyniono postępy we współpracy między różnymi zainteresowanymi stronami (np. ministerstwami edukacji, ministerstwami pracy i publicznymi służbami zatrudnienia, a także psychologami, pracownikami socjalnymi i mentorami), wielodyscyplinarna współpraca ze wszystkimi lokalnymi zainteresowanymi stronami, w tym z samymi pracodawcami lokalnymi, administracjami i społeczeństwem obywatelskim, nadal stanowi wyzwanie i obecnie ma miejsce jedynie w kilku państwach członkowskich.

Tworzenie sieci kontaktów z zainteresowanymi stronami, tworzenie partnerstw i angażowanie pracodawców, służb społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego to kluczowe elementy zapewniające skuteczną reintegrację na rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych i zapobiegające długotrwałemu bezrobociu. Partnerstwa te są konieczne zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym, chociaż często pojawiają się wyzwania ze względu na zróżnicowane interesy różnych stron. Poszczególne państwa członkowskie różnią się pod względem angażowania zainteresowanych stron i tworzenia partnerstw na szczeblu lokalnym.

Podmioty te odgrywają kluczową rolę w usuwaniu przeszkód, z jakimi borykają się niektóre osoby, aby osiągnąć trwałą integrację na rynku pracy. W części krajów publiczne służby zatrudnienia powinny z większym stopniem angażować pracodawców w te procesy.

Wiele państw członkowskich uznaje znaczenie tworzenia sieci kontaktów, ale napotyka na trudności z ograniczoną zdolnością publicznych służb zatrudnienia na szczeblu lokalnym do skutecznego angażowania wszystkich niezbędnych zainteresowanych stron.

E. ZBIERANIE DANYCH

Wyniki ostatniego zbierania danych dotyczących osób długotrwale bezrobotnych wskazują na bardzo ograniczone postępy we wdrażaniu zalecenia Rady, gdyż tylko połowa państw członkowskich nadal realizuje pierwszy cel zalecenia czyli zapewnia umowy o integracji na rynku pracy lub jej odpowiedniki co najmniej 95 % osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych jako bezrobotne od co najmniej 18 miesięcy.

Z zebranych danych dotyczących osób długotrwale bezrobotnych wynika również, że wskaźniki przechodzenia do zatrudnienia są niższe niż w poprzednim roku we wszystkich państwach członkowskich z wyjątkiem dwóch, a w tym roku tylko 14 państw członkowskich było w stanie przedstawić dane na temat sytuacji osób długotrwale bezrobotnych po zakończeniu realizacji umów o integracji na rynku pracy.

Te przedstawione dane potwierdzają jednak również wcześniejsze wyniki świadczące o tym, że grupa państw członkowskich oferująca indywidualne plany działania z pogłębioną oceną osiąga znacznie lepsze wyniki niż grupa oferująca faktyczne umowy o integracji zawodowej, a w szczególności grupa, która oferuje zwykłe umowy o integracji zawodowej, co wskazuje na to, że indywidualne doradztwo ma zasadnicze znaczenie dla integracji osób długotrwale bezrobotnych.

3. WNIOSKI

Pomimo spadku bezrobocia długotrwałego, w niektórych państwach członkowskich pozostaje ono powszechnym problemem, który zwiększa ryzyko pogorszenia umiejętności, wykluczenia społecznego i ubóstwa. Ponieważ często dotyczy osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, a także grupy niedostatecznie reprezentowane na rynku pracy, walka z bezrobociem długotrwałym przyczynia się również do zwalczania nierówności i wzmocnienia spójności społecznej w UE. **W związku z tym państwa członkowskie podtrzymały swoje zaangażowanie polityczne na rzecz realizacji zalecenia w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy. Chociaż widoczne są pewne wspólne tendencje, poziom realizacji nadal różni się w poszczególnych państwach członkowskich, a ich samoocena wykazała, że w ostatnich latach postępy uległy spowolnieniu.** Biorąc pod uwagę obecne wyzwania, należy podkreślić znaczenie pierwotnego lub wtórnego wyposażenia osób długotrwale bezrobotnych w odpowiednie umiejętności, aby mogli wejść na rynek pracy. Zasadnicze znaczenie dla uniknięcia długotrwałego bezrobocia ma również wczesne i terminowe wsparcie, stanowiące element bardziej ogólnego podejścia zapobiegawczego. Wyniki przeglądu nadal wskazują, że w rozwiązywaniu problemu bezrobocia długotrwałego i w pomyślnej reintegracji na rynku pracy ważną rolę odgrywają aktywne polityki rynku pracy. Ponadto, biorąc pod uwagę obecny niedobór siły roboczej i kwalifikacji we wszystkich państwach członkowskich, ważne jest, aby umożliwić osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji i należącym do grup niedostatecznie reprezentowanych skuteczne wejście na rynek pracy poprzez zapewnienie im możliwości wysokiej jakości zatrudnienia i szkoleń, a także ukierunkowanego dofinansowania zatrudnienia.

Istnieje potrzeba poprawy systemów monitorowania i oceny polityk wdrażanych w celu integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy. Chociaż wdrożono wiele programów aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, w niektórych przypadkach skuteczność tych programów może zostać oceniona dopiero na późniejszym etapie.

Załącznik 1: Wnioski EMCO PAG dla poszczególnych krajów na temat osób długotrwale bezrobotnych, 2024 r.

Załącznik 2: Dane zebrane w 2023 r. do celów monitorowania zalecenia w sprawie osób długotrwale bezrobotnych – kompletne wyniki

Załącznik 3: Karty państw członkowskich UE za 2023 r. – streszczenia